

PRAKAGORRIAK

JUAN MANUEL ETXEBARRIA

KASTREJANAKO ZUBIA

Eragilea: Fermin Iraolagoitia

Egilea: Juan Manuel Etxebarria Ayesta

Marrazkilaria: Jesus Antonio Ruiz

Margoa: Ernio, S. L.

Deposito Legal: BI- 258-84

Argitaratzailea: IKA, Euba. Tnoak: 673 04 86 - 673 18 50

Argitaletxea: Ibaizabal

Egun baten, mutiko kaskondua nintzala, gurasoak Bilbo eta itxasoa ikusten eroan ninduen.

Itxasoa ikusi, funikularrez Artxandara igon eta handik goitik aitak bere umetako Bilbo azaltzen eustan non zer egoan eta zer ez egoan esanaz.

Halako baten aitak, esku bata Enkarterrietarantz jasorik badinost:

Kaskondua: Hazitxua.

—Ene! begiratu, han aurreko mendi ondoan Kastrejana dago eta han antzina "PRAKAGORRIAK" harrizko zubi bat egin ei eben.

—Zer esan dozu, Prakagorriak?

—Bai, PRAKAGORRIAK.

—Eta zer edo nortzuk ziran ba?.

—Egia da, jakina; zuk ezin jakin txikia zara eta.

Ba, begiratu; ipuin zaharrak dinoskunez, antzina deabrua eta bere laguntzaile "PRAKAGORRIAK" nahinondik ibiltzen ei ziran kristinauen ari-mak ostuten eta beharrian gorrian aurkitzen zira-nekana joaten ei ziran.

Gure Euskalerriko baserritarrak sarritan lan gogor eta luzeetan sarturik egoten ziran, ganaduak zirala, solo-beharrak zirala, basoko ekintzak zirala... beti egoan egon ere lanen bat gure baserrietan.

Euskaldunak gizon onak eta langileak ziran, sinismendunak eta fede handikoak.

Nahinondik: Edozein lekutatik.

Gorria: Handia.

Ekintza: Lana.

Baina batzuetan banakaren batek beharrian handiren baten eraginez edo, txarto eginda egoala jakin arren, deabruaren laguntza eskatzen ei eben euren lanak egiteko.

Deabrua beti ei egoan prest laguntzeko, baina laguntzaren truke arimea eskatzen ei eutsen.

Arimea gauzarik handiena zan baina halan eta guztiz ere, larrialdietan, batek baino gehiagok eskeintzen ei eutsan arimea deabruari laguntza truke.

Banaka bat: Bat edo beste.

Truke: Ordez.

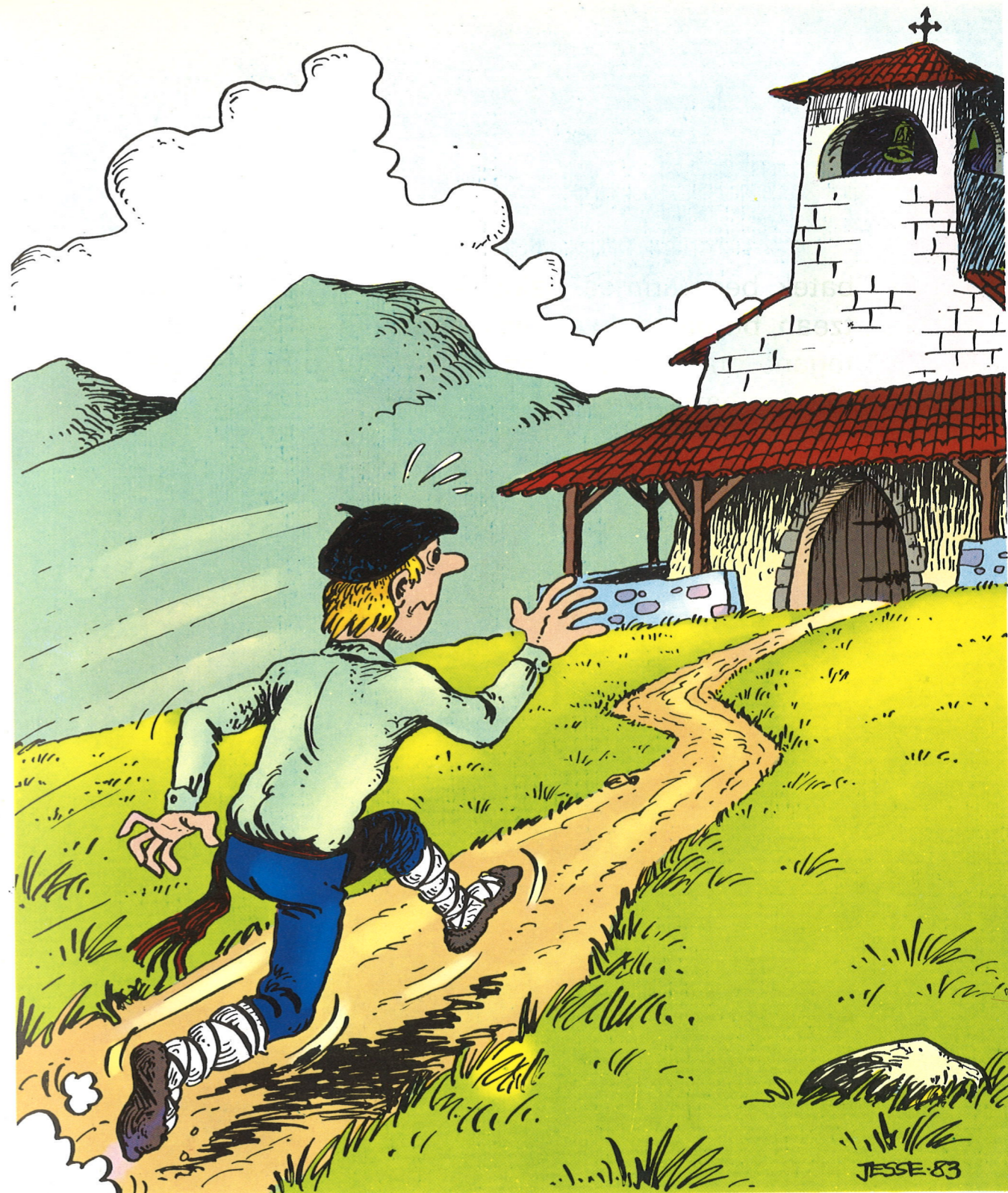

Baina gero izaten ziran izatekoak! euskaldun batek bere arimea galdurik ikusten eban bakoi-tzean, burua galdu eginik joango zan eleizgiron ba-tegana eta arteak ere ez eban hartuko barrero ari-mea salbatu arte.

Eleizgizonei eskerrak, beti aurkitzen ei eben zeozer euren arimea betiko galdu ez egiteko.

Eta, hor, Kastrejanan ere, gure aititak eta kontatzen euskuenez hauxe jazo ei zan:

Izatekoak: Arazoak.
Arteak hartu: Lasaitu.

Egun baten, Kastrejanako neska gazte eta polit bat Bilbo zaharreko jaialdi batera joan zan.

Jaiak hain ziran ederrak eta hain egozan ondo, konturako barik denbora joan eta berandu egin jakon.

Arin ere arin joan zan etxerantz baina etxera orduko ia gautu egin jakon.

Orduko: Heldu orduko.
Gautu: Gau egin.

Larriturik heldu zan etxera eta helduaz batera gogor egin eutsien gurasoak abemarietako kanpaiak jo eta gero heldu zalako.

Neskeak, apal-apalik hartu ebazan gurasoen esanak, baina bere benetako ardurea iturriko uretan joatea zan; iturria urrun egoan eta ia ia guztiz gaututa.

Nahi ta nahi ez iturriko ura ekarri behar zan eta neskeak gehiago pentsatu barik, jarroa hartu eta txapa-txapa abiatu zan iturrirantz.

Abemariak: Iluntzeko eleizako kanpaiak.
Uretan: Ura ekarten.
Txapa-txapa: Arin.
Abiatu: Joan.

Erreka ertzetik joian neskea arnasestu baten eta magalotsean. Iturria errekez bestaldean egoan eta zubia oraindino urrun.

Geroago eta larriago joian, arin egin gura baina bidea luze, eta joanago eta artegago, ha zan larrialdia!

Neskea ederra eta polita bazan ere, errukarri aurkitzen zan eta erdi zoraturik, negar baten hasi zan.

Halakoren baten, zer egin ez zer esaten eban ere ez ekiala, hasi zan esaten ahots dardartsu batekin:

Ertza: Bazterra.

Arnasestu: Arnasa handia.

Magalotsa: Gonaren zarata.

Negar baten: Negar eta negar.

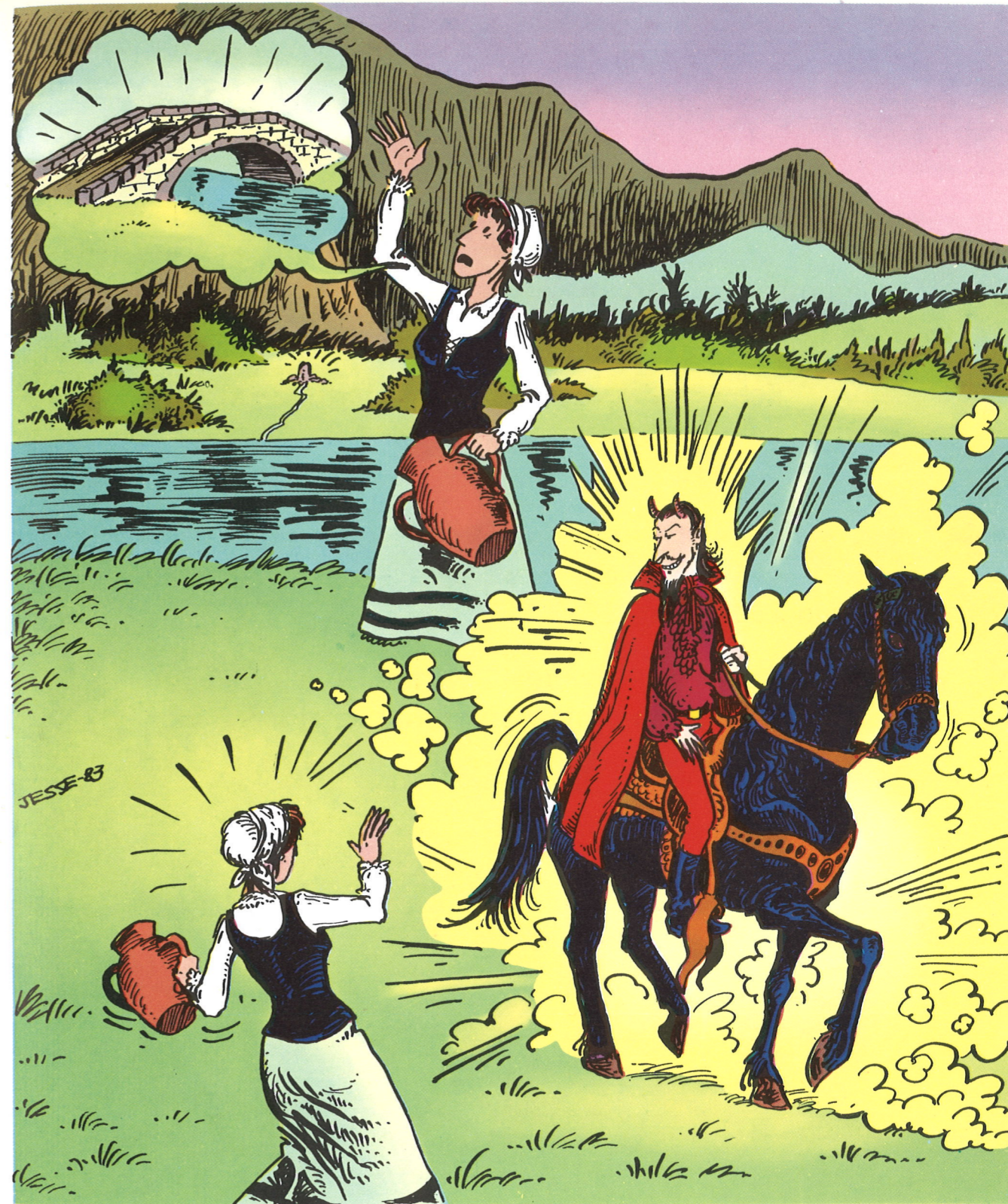
—“Inpernuko deabruak ez deuste egingo hementxe zubi bat iturriko joan-etorria arinago egiteko?”

Esan baeban ze, berehala agertu jakon deabrua kaballero bat legez praka gorriekin eta zaldi baten gainean.

Neskeari odolak ere ur egin jakozan zer jazo-ko ete zan pentsatuz eta deabruak hurreraturik esan eutsan:

—Zubia nahi badozu, egingo jatzu, baina horretarako zeure arimea emon behar deustazu!

Berehala: Oso arin.
Odolak ur egin: Ikaratu.

Neskeak orduan larritasunaren larritasunaz non egoan ez zer esaten eban ere ez ekiala baietz erantzun eutsan.

Baietz esan eban une berean PRAKAGORRIZ bete zan inguru guztia eta deabruaren agin-dupean harrizko zubi bat egiten hasi ziran.

Han alkartu zan elia, dana zan PRAKAGORRIA, hona begiratu, horra begiratu, hara begiratu dana PRAKAGORRIA.

Danak eukien harri-tresnaren bat eskuetan. Han sortu zan harriotsa mailluotsa eta zaratotsa!

Elia: Gente asko.
Hotsa: Zarata.

Deabruak hainbesteko laguntza ikusirik agindu gogor batez esan eutsen bere laguntzaileei:

“Hargin batzuk hemen eta beste batzuk hor-tik zehar dagozan haitzetara, arin! Beste guztiok harritan, eskuz zein lepoz, baina danok lanera, txitik egin barik!”

Hargin: Harria lantzen dauana.

Harritan: Harriak ekarten.

Txitik: Hitzik.

Ha entzutean, Prakagorri guztiak banandu egin ziran. Batzuk Oiz mendirantz, beste batzuk Dimako haitzerantz eta geratzen ziranak Gorbea ingururantz.

Danak ei ziran indartsuak eta batak baino besteak harri handiagoak ekarten ei ebezan. Kontuak atera zelako indarra eukiko eben, Prakagorri koxoren batek ere bostehun arroako harria ekarten ei eban seguru eta.

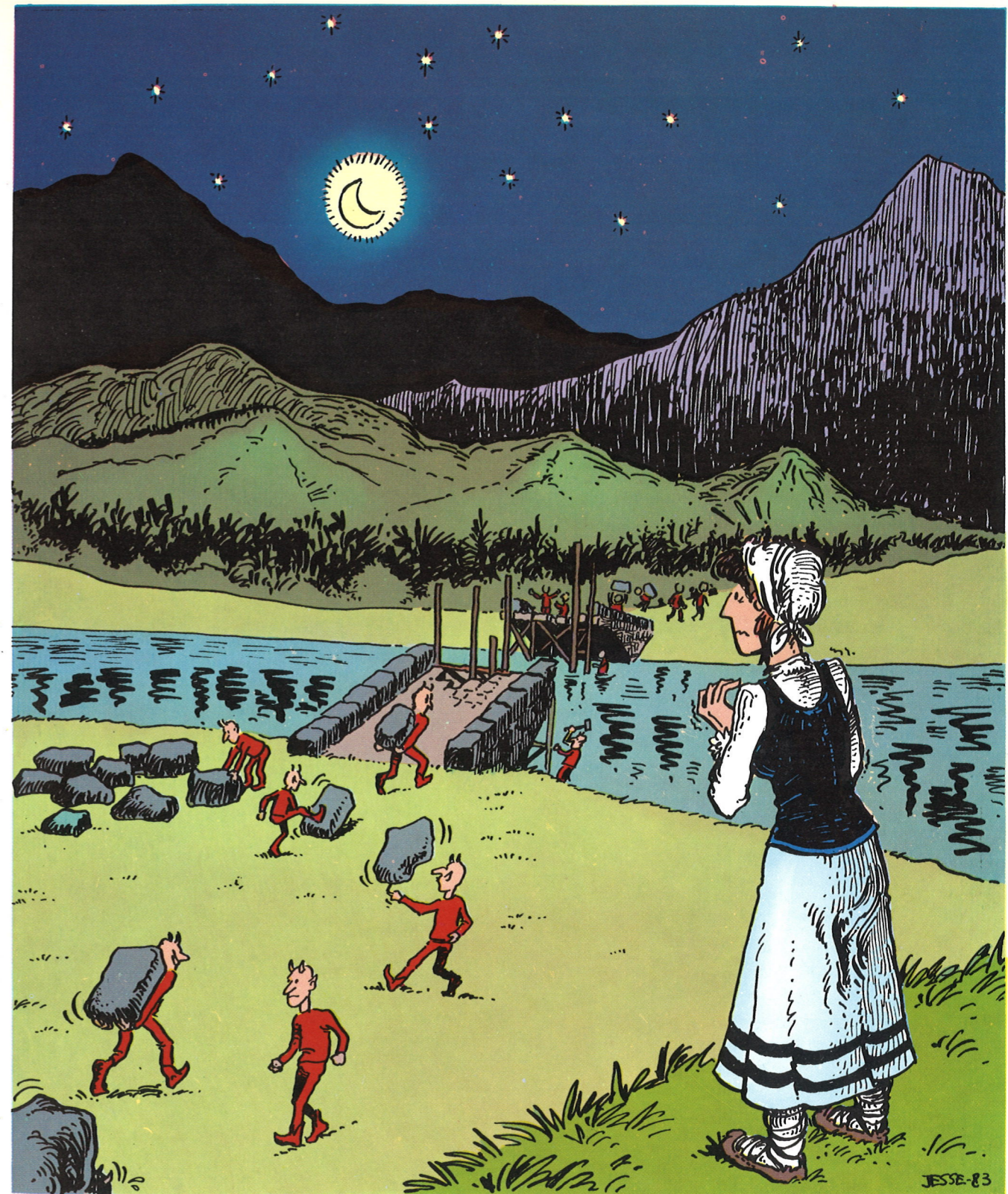
Banandu: Separatu.
Arroa: 11 kilot'erdi.

Ha zan ikustea! Sinistu ezinekoa! Une bate-
tik bestera zubi zatiak eginda eta gitxien faltan
dana egiteko.

Neskea bere senera etorri zanean eta zubia
hain aurrera ikusi, jaurti eskuetako jarroa eta or-
poetan har barik herriko parrokoarengana joan zan
eta esan eutsan:

Une: Momentu.
Senera: Konortera.
Jaurti: Bota.
Orpoetan har barik: Arin.

—Jauna!, jauna!

—Zer alabatxua?

—Honantxik eta honantxik deabruari arimea eskeini deusat.

—Hori egingo zenduan ba? Zuk egin dozu egitekoa! Holakorik!

—Bai jauna, bai; horixe egin dot baina ondo damututa nago!

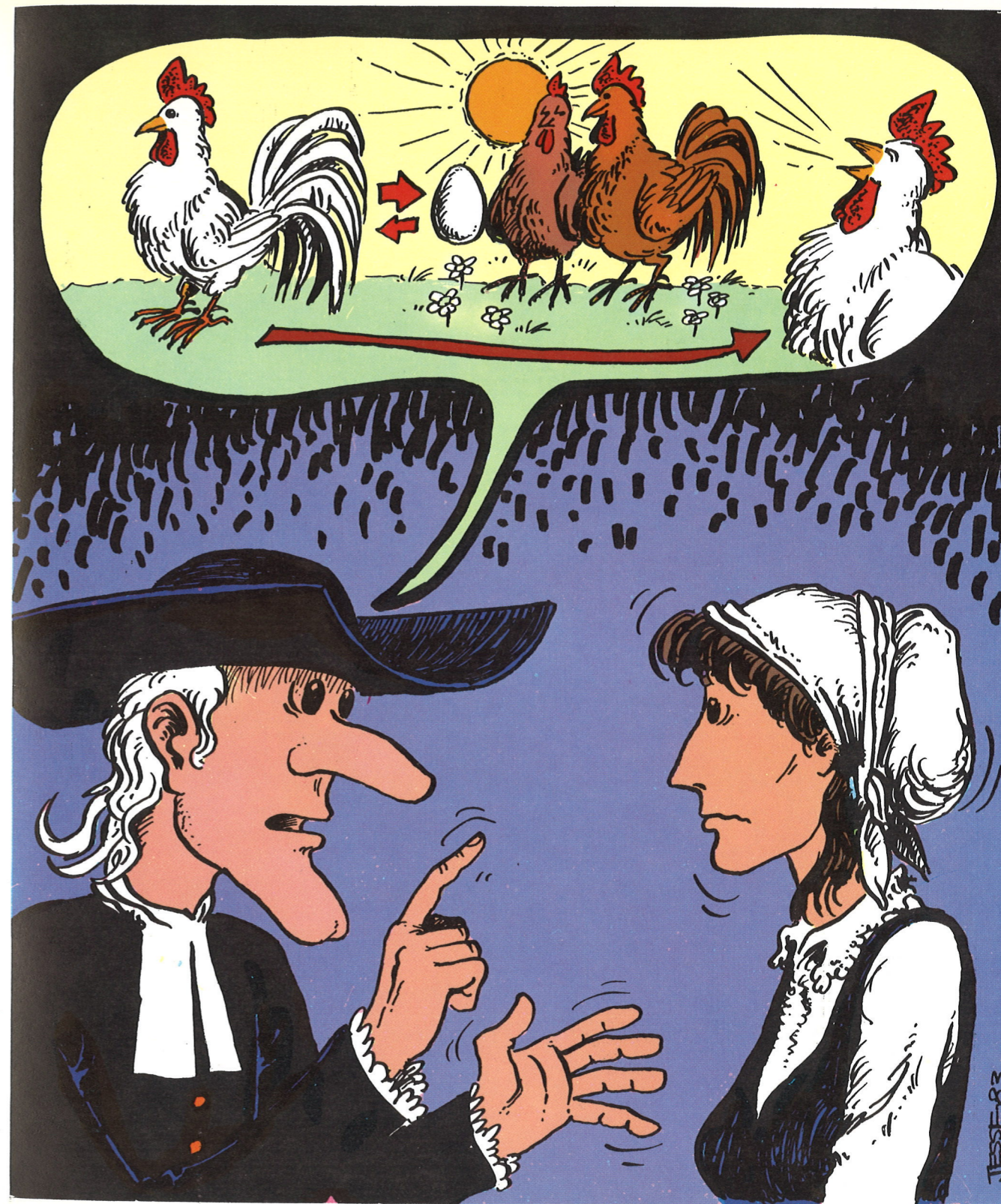
Eskeini: Opatu.

—Tira ba, tira ba; holan hobeto. Baina ea, ez dago denbora galtzerik. Nik ezin deusut dana konpondu baina zure arimea salbatu nahi badozu haxe egin behar dozu beste mutilok zubia amaitu orduko:

“Martian oilarragaz ibilitako oiloaren arraultzatik jaiotako oilar bat aurkitu behar dozu eta zubia egin orduko “kukurruku” egiten badau, salbautta zagoz.”

Beste mutilok: Prakagorriak.

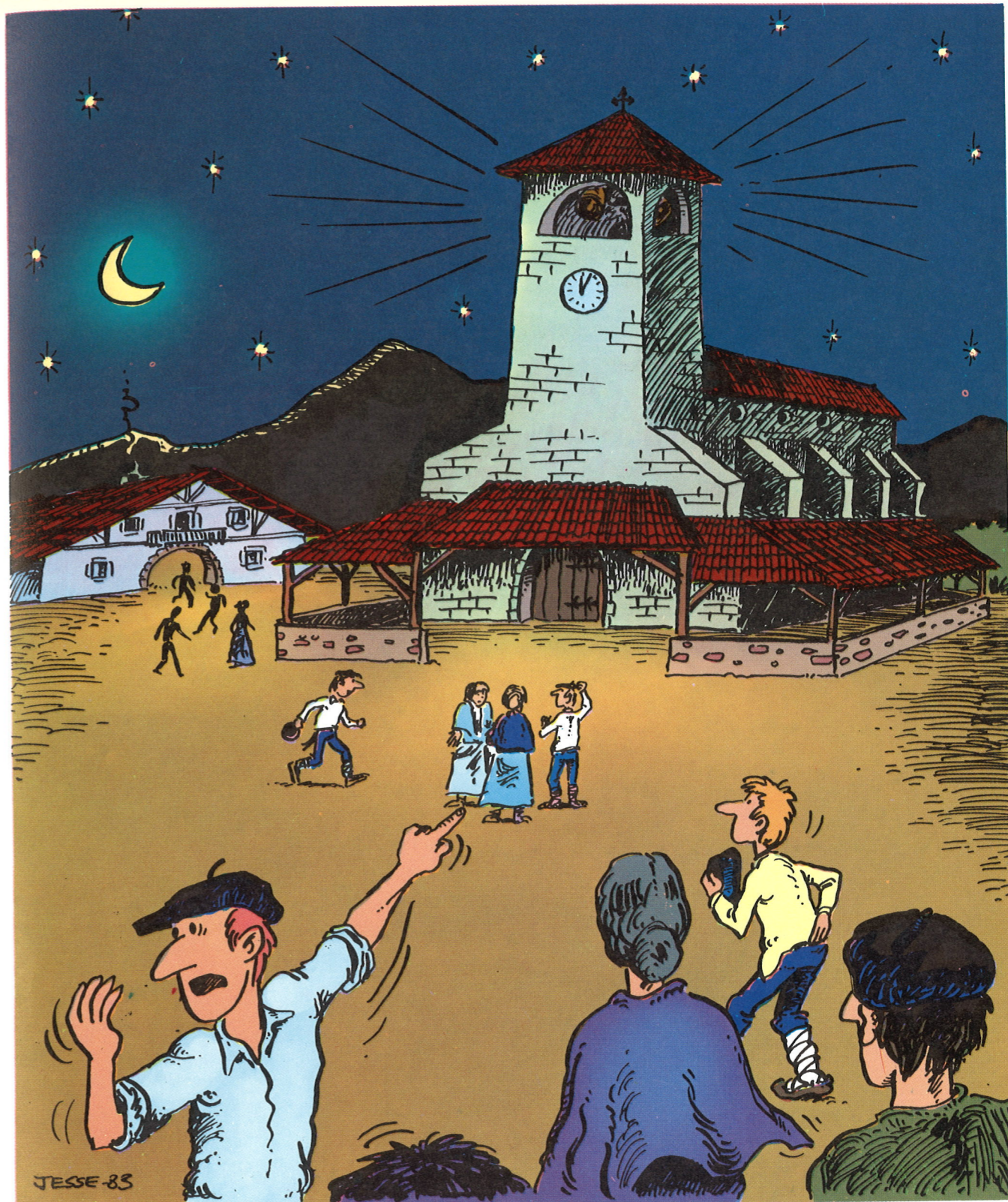

Parrokoa, gauzak arintzeko, kanpandorrera igon eta kanpai hotsean hasi zan, laguntza-kanpaiak joten.

Herritar guztiak elezportalean alkartu ziran zer zan edo zer ez zan jakiteko eta laguntzeko.

Parrokoak kanpaiak joteari utzi eutsanean, kanpadorretik bertatik esan eutsen:

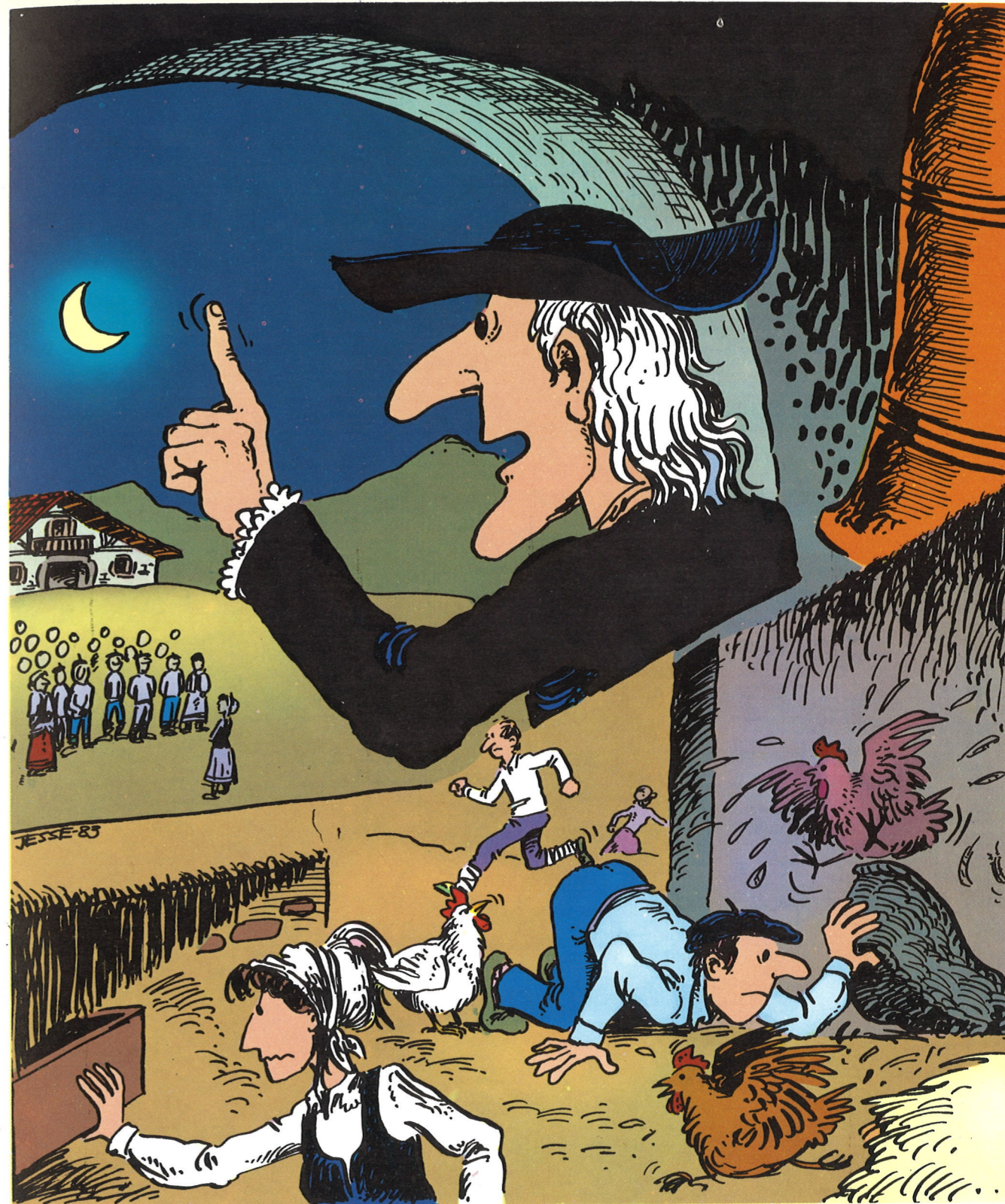
Hotsa: Zarata.

—Neska horren arima arriskuan dago eta berak ondo daki zelango oilarraren “kukurrukua” entzun behar dan bere arimea salbatzeko. Zoaze beragaz eta ea danon arte aurkitzen dozuen oilar hori!

Joan ziran ba danak, neskea aurretik zala, baserririk baserri oilar berezi haren bila. Handik, hortik, hemendik aurkitu, aurkitzen ebezan oilarrak, baina ezin eben aurkitu parrokoak esandako modukorik.

Arriskuan: Peligran.

Bestaldetik Prakagorriak zubia aurrera eraien eta ez jaken askorik falta guztiz amaitzeko.

Neskea arteak ere ezin eban hartu. Larri baino larriago egoan, egotekoa zan izan ere, bere arimea arriskuan egoalako.

Hilargiak geroago eta argi handiagoa eukan, zubian jo ta ke Prakagorriak, herriko guztiak zoraturik baterik bestera, txakurrak guztiak ahausika, oilarrak guztiak kukurrukuka, ...baina benetako oilarra falta!

Deabrua, irribarreka, geroago eta pozago egoan eta ia-ia neskearen arimea beretzakotzat eukan eta zubia arinago amaitzeko bera ere harritan joan ei zan Oiz mendira.

Jo ta ke: Lan eta lan.

40

Baina hasiak egin dirudiela eta eginak urre gorria, ia esperantza guztiak galdurik egozala, ez dabe aurkitzen ba parrokoak esandako moduko oilar bat!

Oilarra aurkitzea eta kukurruku egin erazotea, dana zan bat. Eskurik esku oilar hori, ha zan poza!

“Kukurruku egin eban, bai, “kukurruku” indartsu bat, neska, herritar eta Prakagorri guztien artean.

Egin erazo: Behartu.

Zubia, harri baten faltan geratu zan. Praka-
gorri guztiak alde egin behar izan eben oilarra en-
tzutean.

Deabruak berak ekarren azkenengo harria
Oiz menditik Kastrejanarantz eta bidean etorrela
entzun eban "kukurrukua". Une beratan podere
barik geratu zan eta lepoz ekarren harri handi hori
bertanbera utzi behar izan eban.

Deabrua sutan geratu zan zubia amaitu ezin-
da, eta amorruren amorruez, eukan indar guztia-
rekin jo eban azkenengo harria eta bost hatzama-
rrak markaturik utzi ei eutsazan seguru, eta esaten
dabenez, gaur ere, han ei dagoz hatzamar markok.

Bertanbera: Bertan.
Sutan: Haserre.

—Aita, ze ipuin polita! Baina gaur ez da egongo Prakagorririk ezta?

—Ez. Lehenagokoak sinistuten eben honango gauzetan baina gaur ez dago lehengorik. Gaur beste era bateko Prakagorriak dagoz beste era batera jantzita, bai, gorrotoz jantzita, armaz jantzita, ezbardintasunez jantzita... Bakea eta maitasuna dira gaurko Prakagorrien aurkago oilarra. "KUKURUKU"!

Aurkako: Kontrako.

